

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Ioannis || Slotani || Geffensis, Sacrae || Theologiae
Profes-||soris, De retinenda fide orthodo-||xa & catholica
aduersus hæ-||reses & sectas, & præci-||puè
Lutherana[m], Li-||bri nouem.||**

Slotan, Johann

Coloniae, 1560

VD16 S 6745

Liber Quintvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29875

IOANN. SLOT. GEF
as, sicut vehemens ventus, in dogmati-
bus pietatis, vsque ad mortem consisti-
mus, non impotentem, non insipientē,
nō sine veritate aliquando fatentes De-
um non aliquando quidem exi-
stentem, sicut impietas Arrij
tēporalem prædicat fi-
lium, & his si-
milia.

DE VERBI DEI VIRTU-
te, & Ecclesiæ insupera-
bili potentia.

LIBER QUINTVS.
CAPVT I.

Psal. 28.

Voniam itaque Eccle-
sia Christi, virtute di-
uinitus cōfirmata per
verbum Dei omnia ista
persecutionum genera
superavit, ac per patie-
tiam euicit, non immeritō dicit cū pro-
pheta: Sæpe expugnauerunt me à iuue-
tute

DE
tute mea
Supra
catores,
snam. V
proprie
gnare co
pugna
pugna
insultun
diabolo
meum fa
longaue
cauerun
per gra
que affl
fuerūt m
iustoru
cant qua
figunt,
sunt por

Sæpe
Suent
incept
secution

tute mea, etenim non potuerunt mihi. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem suam. Vbi expugnauerunt accipitur improprie, pro oppugnauerunt, vel expugnare conati sunt. Dicat ergo, sepe oppugnauerunt me, meq; frequenter expugnare conati sunt, atque frequenter insultum in me fecerunt inimici mei, diabolo eos instigante. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem suam. Fabricauerunt supra dorsum meum, quando per grauem & longam vexationem atque afflictionem, impij iugiter molesti fuerunt mihi. Tunc enim supra dorsum iustorum et fidelium impij quasi fabricant quando magna illos vexatione affligunt, et quasi multa imponunt, quæ sunt portatu difficilia.

CAPVT II.

Sepe itaque expugnauerunt me à iuuentute mea, quia ab initio, quando incepit Ecclesia in terra, perpeffa est persecucionem malorum. Aliquando (vt

Ecclesia
ab initio
perpeffa est
persecutio
nem malo
rum,

l D. Au-

IOAN. SLOT. GEF.

D. Augustinus loquitur) in solo Abel
Ecclesia erat, & expugnatus est à fratre
malo & perduto Cain. Aliquando in so-
lo Enoch Ecclesia erat, & translatus est
ab iniquis. Aliquando in sola domo
Noe Ecclesia erat, & pertulit omnes qui
diluuio perierunt, & sola arca natauit
in fluctibus, & euasit ad siccum. Aliquã
do in solo Abraham Ecclesia erat, & quã-
ta pertulit ab iniquis nouimus. In solo
filio fratris eius Loth, & in domo eius
in Sodomis Ecclesia erat, & pertulit So-
domorũ iniquitates & puerilities, quo-
usq; Deus eum de medio ipsorum libe-
rauit. Cœpit esse & in populo israhel Ec-
clesia, pertulit Pharaonem & Aegypti-
os. Cœpit & in ipsa ecclesia, id est, in po-
pulo Israel numerus sanctorum, Moy-
ses & cæteri sancti pertulerunt iniquos
Iudæos, populum Israel. Ventum est &
ad dominum nostrum Iesum Ghris-
tum, prædicatum est Euangelium, di-
xit in Psalmis: Annunciaui & loquu-
tus sum, multiplicati sunt super nume-
rum. Quid est super numerum? Non
solùm illi qui crediderunt, & qui per-
tinent

Psal. 39.

DE V
tinent ad
super num
sed plure
quos. Qu
do solùm
memorat
clesia, vel
clesia, vol
clesiæ, auc
suam, dico
fili. Sæpe
tute mea.

Porro
clesia
a, præter
Augustin
& quæ in
Ecclesiæ
Machabæ
mus quã
tu Domin
uiter. Et q
puas tame
pio quide
fuisse à Iu

tinent ad numerum sanctorum, sed & super numerum intrarunt multi iusti, sed plures iniqui, & pertulerunt iusti iniquos. Quando? In Ecclesia. Nunquid modo solum ex quo enumerat, ex quo commemorat? Ideo ne miraretur modo ecclesia, vel ne quisquam miraretur in Ecclesia, volens esse membrum bonum Ecclesie, audiat & ipsam Ecclesiam matrem suam, dicentem sibi: Noli mirari ad ista filii. Saepe expugnauerunt me a iuuentute mea.

CAPVT III.

*Ecclesie
oppugnationes.*

Porro vt cognoscas, quam saepe Ecclesia sit oppugnata a iuuentute sua, praeter oppugnationes quas sanctus Augustinus ex sacris recensuit literis, & quae in sacris scripturis reperiuntur Ecclesie factae & maxime temporibus Machabaeorum martyrum, recensemus quam saepe Ecclesia ab aduentu Domini oppugnata sit & quam grauiter. Et quamquam non omnes, praecipuas tamen recensemus. Et principio quidem cum beatissimus Stephanus fuisset a Iudaeis lapidatus (quemadmodum
1 2 sanctus

o Abel
t a fatre
o in fo-
atus est
domo
nes qui
natauit
Aliqua
& qua-
In solo
no eius
tulit So
tes, quo
um libe-
rahel Ec
egypti-
t, in po-
, Moy-
iniquos
um est &
a Ghris-
ium, di-
loquu-
r nume-
m? Non
qui per-
tinent

IOANN. SLOT. GEF.

AA 9

sanctus Lucas refert) facta est persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Hierosolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Iudeæ & Samariæ, præter Apostolos. Saulus quoq; deuastabat Ecclesiam, per domos intrans, & trahēs viros ac mulieres, tradebat in custodiam. Deinde à Nerone Imperatore persecutio grauissima mota est Christianis, in quibus crudeliter iussu eius sæuitum est. Nam addebātur pereuntibus ludibria, vt ferarum tergis tecti, canum laniatu interirent, aut crucibus affixi, aut flammam mandi, atq; vbi defecisset dies, in vsum nocturni luminis vrerentur. persecutio hæc prima in Christianos humiles & sanctos viros, fuit Romæ, Deinde per omnes prouincias, pari sæuitia excruciatum imperauit. Domitianus deinde Imperator pessimus, mouit secundam persecutionem contra Christianos, tertiam persecutionem in Christianos concessit Traianus imperator. Tempore Marci Aurelij Antonini Veri, & Lucij Veri Cæsarum, quarta contra Ecclesiam persecutio orta est, multiq; martyrio coronati

DE
nati sunt
secutio
loco pre
tate certa
ximus im
rõe perfe
persecut
Christia
uerfum c
persecut
Aurelian
verò Dic
cletianus
nus aute
sequiti
Ecclesias
omnibus
cem ann
incossant
Christian
na Impe
tam sæua
vnum m
ueniatur
vt cunct
ad solum

nati sunt. Seuerus imperator quinta per-
 secutione agitabat Ecclesias, & quinto
 loco præclara à militib⁹ Christi pro pie-
 tate certamina martyrij gerebãtur. Ma-
 ximus imperator, excitauit sextam à Ne-
 rõe persecutionem. Decius Imperator,
 persecutionem septimam post Neronẽ
 Christianis mouit. Valerianus per vni-
 uersum orbem octauam post Neronem
 persecutionem grauisimam excitauit.
 Aurelianus autem nonam. Decimam
 verò Diocletianus & Maximianus, Dio-
 cletianus quidem in Oriente, Maximia-
 nus autem in Occidente Ecclesiam per-
 sequuti sunt, Christianos affligentes &
 Ecclesias vastantes. Fuit hæc persecutio
 omnibus cæteris seuerior, quia per de-
 cem annos & amplius Ecclesiam afflixit
 incessanter. Et quamuis antea semper
 Christianos persequerentur, sed 19. an-
 na Imperij Diocletiani, tam crudelis,
 tam sæua persecutio flagrabat, vt intra
 vnum mensem 17, milia martyrium in-
 ueniãtur perpepsi. Exijt enim edictum,
 vt cunctæ quæ erant in orbe Ecclesiæ,
 ad solum diruerentur, & sacræ scriptu-

IOAN. SLO. GEF.

ræ vbiq; igni combureretur, omnesq;
 qui Ecclesijs præessent, in vincula con-
 iicerentur, ac deinde exquisitis suppli-
 cijs, immolare dijs cogerentur. Rapie-
 bant itaque omnes Ecclesiarum princi-
 pes, & sanctos clericos, nobiles & igno-
 biles, viros ac mulieres vna cum pue-
 ris, & varijs, inauditis, crudelioribus-
 que vti excogitare poterant, supplicijs
 excruciabant. Post hos omnes Licinius,
 qui paulò antè aduersus persecutores
 Christianorum vindicauerat, tela in
 Christianos vertit, primoque de pala-
 tio suo omnes Christianos exire iubet,
 exutos omni militia. Post hæc statuit
 omnes qui se Christianos profiteren-
 tur, in carcerem trudi, addidit, ne quis
 alicui in carcere cibum vel potù deser-
 ret, deinde omnes qui contaminatis sa-
 crificijs acquiescere nollét, lanionibus
 dari, vt eos porcorum more suspensos,
 per frustra cæderent, & tunc proijceré-
 tur in mare. Ecclesias quoq; iussit sub-
 uerti quemadmodum Eusebius scribit
 lib, 9. Eccles. historiæ cap. vlti. Iulia-
 nus quoque apostata quali genere per-
 secu-

Licinius
 persecu-
 tor Chri-
 stianorum

DE
 secutioni
 adeptus
 sticæ his-
 nus, & lib-
 indicat. S-
 se hoc loc-
 sunt in d-
 secutioni
 persecut-
 doxis mu-
 re molef-
 hæresi in-
 Syluius i-
 bertus K-
 pferunt.

VId
 na
 ne ipsius
 me à iuu-
 um, id est
 grauia p-
 tores, m-
 uiti. Sed
 Minime
 hi. Sum

secutionis Ecclesiam vexauerit, quum adeptus esset imperium, lib. 10. Ecclesia sticae historiae cap. 35. & c. refert Ruffinus, & liber sextus Tripartitae historiae indicat. Sufficit ad memoriam reuocasse hoc loco (vt caeteras quae passim factae sunt in diuersis regnis & prouincijs persecutiones omittamus) illam horrendam persecutionem, qua catholicis & orthodoxis multis in locis, multoque tempore molesti fuerunt Bohæmi, Hussitica hæresi infecti, quemadmodum Aeneas Syluius in historia Bohæmorum, & Albertus Krantz in VVandalia sua descriperunt.

CAPVT III.

Vides quàm sepe ecclesia oppugnata sit, vt verè Psalmista nomine ipsius dixerit. Sæpe expugnauerunt me à iuuentute mea, supra dorsum meum, id est super meam patientiam, qua grauiam portantur, fabricauerunt peccatores, mihi procul dubio coronam inuerti. Sed quid? Nunquid præualuerunt? Minimè. Etenim non potuerunt mihi. Sum etenim domus ædificata supra

Ecclesia
domus est
ædificata
supra petram.
Matt. 16

1 4 petram

IOANN. SLOT. GEF.

petram. Descendit pluuia hæreticæ lo-
quacitatis, venerunt flumina tyrannica
persecutionis, qua instar torrentis ra-
piebantur ac diripiebantur omnia. Et
tamen non cecidi, quia fundata sum su-
pra petram, illam scilicet de qua ipsa ve-
ritas dixit in Euangelio ad Petrum (qui
Christum Dei filium confessus fuerat)
loquês: Ego dico tibi, quia tu es Petrus,
& super hanc petram, ædificabo Eccle-
siam meam, & portæ inferi non præua-
lebunt aduersus eam. Vnde Hilarius:
Super hanc (inquit) confessionis petrâ,
Ecclesiæ ædificatio est. Hæc fides, Ec-
clesiæ est fundamentum, per hanc fi-
dem, infirmæ sunt aduersus eam portæ
inferorum. Hæc fides, regni cœlestis ha-
bet clauis. Hæc fides quæ in terris sol-
uerit, aut ligauerit, & ligata sunt in cœ-
lis & soluta. Et portæ inferi non præua-
lebunt aduersus eam. Non quidem hæ-
retici, quia (vt iterum Hilarius ait) ma-
gna est vis veritatis, quæ cum perse-
cuta, quæ ei aduersantur elucet, vt in na-
tura suam mobilis manens, firmitatem
natu-

Matt. 16

**Lib. 6. de
Trinit.**

**Lib. 7. de
Trinit.**

DE V
naturæ f
acquirat
est, vt tu
telligat, c
cum dese
atque int
quillissim
aut per d
matris ha
ex ea hæ
mittit oc
tis, tantu
tendæ de
nim hoc
promptif
mino ecc
confirma
diuersaru
abscideri
malæ int
fidium, d
us coapta
temperat
læ aduers
am aduer
ctrinis, v

naturæ suæ quotidie dum attentatur
 acquirat. Hoc enim ecclesiæ proprium
 est, vt tum vincat, cum læditur, tum in-
 telligat, cum arguitur, tum obtineat,
 cum deseritur. Omnes quidem illa secū
 atque intra se vellet manere, nec ex trā
 quillissimis finibus, aliquos abijcere
 aut perdere, dum indigni fiunt tantæ
 matris habitaculo. Sed discedentibus
 ex ea hæreticis vel abiectis, quantum a-
 mittit occasionis, largiendæ ex se salu-
 tis, tantum assequitur ad fidem, expe-
 tendæ de se beatitudinis. Cognosci e-
 nim hoc ex ipsis hæreticorum studijs
 promptissimum est. Namque cum à do-
 mino ecclesia instituta, & ab apostolis
 confirmata vna omnium sit, ex qua se
 diuersarum impietatum furens error
 absciderit, nec negari possit ex vitio
 malæ intelligentiæ, fidei extitisse dis-
 fidium, dum quod legitur sensui poti-
 us coaptatur, quam lectioni sensus ob-
 temperat, tamen dum sibi partes singu-
 læ aduersantur, non solùm suis, sed eti-
 am aduersantium est intelligenda do-
 ctrinis, vt dum aduersus vnam eam om-

Hæretici si-
 dem no-
 stram dū
 sibi aduer-
 santur af-
 firmant.

IOANN. SLO. GEF.

nes sunt, impijssimum tamen errorem omnium per id quod sola est atque vna confutet. Hæretici igitur omnes, contra ecclesiam veniunt, sed dum hæretici omnes se inuicem vincunt, nihil tamen sibi vincunt. Victoria enim eorum, ecclesiæ triumphus ex omnibus est, dum in eo hæresis contra alteram pugnat, quod in hæresi altera ecclesiæ fides dânat. Nihil enim est, quod hæreticis cõmune est. Et inter hæc fidem nostram, dum sibi aduersantur, affirmant. Hæc ille.

CAPVT V.

**Tyranni
aduersus
ecclesiam
nunquam
præualue-
runt.
Vidi domi-
num.
Esaia 6**

Sed neque tyranni atque crudelissimi Christianorum persecutores (quod quidem Ecclesiæ nauiculâ impetu suo submergere conati sunt) præualuerunt aut præualebunt vnquam aduersus eâ. Vnde Chrysostramus de verbis Esaia, homil. 4. Iactatur quidẽ nauis (inquit) sed non mergitur. Poterat quidem in tranquillo nauigare, verum non passus est gubernator, quo simul & nauigantium perspicias tolerantiam, & gubernatoris prudentiam plenius cognoscas. Audiant gentes, audiant Iudæi bene-
facta

DE V
facta nob
uens ecc
tis oppug
tamen vi
quot imp
us, Caius
ris ornat
runt rece
runt. Qui
lenter ob
gnata cœ
lud mihi
est ecclesi
Vnde hoc
sæ res den
decim di
bat, verum
oppugna
re lupos.
luporũ en
salutem
hoc fecit?
monstrar
cidere, iu
rem, sed p
tenorem.

facta nostra, audiant instans ac feruens ecclesiæ studium. A quàm multis oppugnata est Ecclesia, nec vnquã tamen victa. Quot tyranni, quot duces, quot imperatores? Augustus, Tyberius, Caius, Claudius, Nero, homines literis ornati, potètes, tot modis oppugnant recentem ac teneram, at non deiecerunt. Quin potius ij quæ oppugnarunt, si lenter obliuio traditi, illa verò oppugnata cælum transcendit. Neque enim illud mihi spectato, quòd in terris sita est ecclesia, sed quòd in cælo versatur. Vnde hoc dilucidum est? Nimirum ipsæ res demonstrant. Oppugnati sunt vndecim discipuli, totus orbis oppugnabat, verum quæ oppugnabant, vicerunt, qui oppugnabant sublati sunt. Oves deuicere lupos. Vidisti pastorem oves in medium luporum emittentem, ut ne fuga quidem salutem consequerentur. Quis pastor hoc fecit? Christus hoc fecit, quòd tibi demonstraret quæ rectè geruntur non accidere, iuxta nostrarum actionum tenorem, sed præter naturam, præterque rerum tenorem. Nam Ecclesia radices in cælo si-

Ecclesia
in cælo
versatur,
& potius
radices in
cælo fixas
habet, quàm
in terra.

F.
errorem
que vna
es, con-
æretici
l tamen
um, ec-
st, dum
pugnat,
ides dâ-
ticis cõ-
ostram,
t. Hæc
udelisi-
tores (q
petu suo
ualuerit
ersus eã.
is Esaiã,
inquit)
idem in
on passus
nauigan
& guber-
gnoscas.
æi bene-
facta

IOANN. SLOT. GEF.

Io fixas habet potius quàm in terra. Verùm fortassis ethnicus, ræeam despicit arrogantiam, sed maneat hic donec harum rerum probationem attulero, discatque vini veritatis, quomodo facilius est, solem extinguere, quàm ecclesiam obscurari. Quis, inquis, ista prædicat? Is qui eam fundavit. Cælum & terra transibunt, sed verba mea non transibunt. Hæc nõ modò dixit, sed & complevit. Siquidem latius illam fundavit, quàm cælum. Est enim cælo honoratior ecclesia. Quare conditum est cælum? propter ecclesiam. Ecclesia non est condita propter cælum, cælum conditum est propter hominem, non homo propter cælum. Id perspicuum est ex his quæ fecit Christus. Non enim cæli corpus assumpsit, sed hominis.

Ecclesia
cælo hono-
rator.

CAPVT VI.

Et in sermone quodam de pentecoste: Multum, inquit, Deo Ecclesia chara est, non muris circumdata, sed fide circumsepta. Propter ecclesiam namque extensum est cælum, diffusum est mare, extensus est aer, terra fundata est, para-
diffus

DE V
diffus plan
ta sunt, p
fuebatur,
pluebat d
ponebatur
pheta, p
quid plur
nigenitus
cut dicit I
pepercit,
guinem f
Hic sang
plantaria
nec amitt
iacet nec
ditioni o
foliorũ t
tenetur t
tus eam f
non sene
impugna
ti ab ini
cum fide
contra ea
magis im
debatur.

difus plantatus est, mirabilia multa facta sunt, pelagus scindebatur, & iterum auebatur, petra findebatur, & iterum a pluebat de cælo, & tanquam pruinosa ponebatur mensa. Propter ecclesiam prophetæ, propter ecclesiam apostoli, & quid plura dicam? propter ecclesiam unigenitus filius Dei homo factus est, sicut dicit Paulus: *Qui proprio filio non Rom. 8.* pepercit, ut ecclesie mederetur, sanguinem filij effudit propter ecclesiam. Hic sanguis irrigat ecclesiam. Et ideo plantaria eius marcescere non possunt, nec amittunt folia arbuta eius, non subiacet necessitati temporis, nec est conditioni obnoxia, ut per æstatem, coma foliorum tegatur, hyeme amittatur. Non tenetur temporum qualitate, sed spiritus eam sancti gubernat gratia, & ideo non senescit, nec contrahitur, & multis impugnantibus non opprimitur. Quamti ab initio impugnarunt Ecclesiam, cum fidei semina iacerentur, & arma contra eam commota sunt, sed quanto magis impugnabatur, tanto clarior reddebatur. Sed nunc quidem propter Dei
 gra

IOANN. SLOT. GEF.

gratiã, & reges, & duces, & milites, & vniuersus orbis fide repletus est. Nam in principio, & (vt ita dicam) in cunabulis ecclesię reges fuere impij, duces infani, populus seditioni deditus. Et edicta iudicum vbiq; dabantur, arę incendebantur dæmonibus, fumus & odor pessimus, ipsum maculabat aerẽ. Terra conquinabatur sanguine, dæmões debachabantur, diabolus dñabatur, pater abdicabat filiũ, filius inhonorabat patrẽ. Natura quidẽ scindebat, sed pietas non diuidebatur. Vbi sunt nunc q; audet ecclesię contraire? Quando nouella erat, in nullo potuit lædi, & nũc quando vsque ad cælũ peruenit, existimas eã posse superari? Et tũc quidẽ cũ vndecim essent apostoli, nullus eos superare potuit, sed pauci hoĩes totũ ceperunt mundum, & nunc quando terra & mare, & orbis terrarum, & inhabitabiles regiones & ciuitates, & omnes fines terrę, pietate repleti sunt, putas eam te posse ledere? Sed non poteris. Christus enim propter eam passus est, portę inferi non præualebunt aduersus eam. Facilius

Ecclesia
quando
nouella e-
rat non
potuit su-
perari,
quãto mi-
nus robu-
sta facta

DE V
lius cœlu
ra perire
clesia. C
se CHR
terra tran
non præ
Dei ipso
lum, opu
Deus: Fia
pus appar
nemo imp
nus impe
mutare p
qui cœlu
lum non
lum cruci
cœlum cœ
dicam cœ
sumpsi, vt
lis & om
clesia est.
verba aut
sit gentili
sunt verb
est quæ d
Dixit Ch

lius cœlum exterminari potest, & terra perire, quam aliquid mali pati Ecclesia. QVIS est qui hæc dicit? Ipse CHRISVS loquitur: Cœlum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. Bene enim verbum Dei ipso cœlo validius est, quia cœlum, opus verbi est. Dixit quippe Deus: Fiat cœlum, & verbum in opus apparuit. Currebant naturæ, & nemo impediēbat, quia naturæ dominus imperabat, qui & facere & immutare potest. Ego eam ædificavi, qui cœlum statui. Sed propter cœlum non fudi sanguinem, propter cœlum crucifixus non sum, nec propter cœlum cœleste corpus accepi. Et quid dicam cœli? Angelorum corpus non assumpsi, vt dicas, quoniam cœlo & angelis & omni creatura, honorabilior ecclesia est. Ideo cœlum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. Adsit gentilis, adsit Iudæus, si hæc inania sunt verba, redarguant, si autem veritas est quæ dicta sunt, adorent virtutē dei. Dixit Christus: Cœlum & terra transibunt,

Matt. 21.

Lucæ 21.

ibidem

IO ANN. SLOT. GEF

fibunt, verba autem mea non præteribunt. Facilius est cælum præterire, & terram deuorari, quàm verba mea excidere. Quæ autem sunt verba eius? Adducamus in medium, videamus ne fortè inciderint, non dubitans dico, sed hereticos occludo. Quæ ergo sunt verba? Cælum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. Qui sermones? quæ verba? Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Super hanc petram, non dixit super Petrum, non enim super hominem, sed super fidem ædificauit ecclesiam suam. Quid autem erat fides? Tu es Christus filius Dei viui. Petram vocauit ecclesiam, fluctus susipientem & non titubantem. Etenim Ecclesia tot suscipit tentationes, non tamen vincitur. Quid est super petram? hoc est, super confessionem, super sermones pietatis. Si fortitan interrogabis, vtrum hæc ædificatio suscipiat lapides, aut ligna, aut ferrum non inquit, nec enim est insensibilis ædificatio, quòd si talis esset, solueretur tem-

Ecclesia non super Petri, sed super fidem ædificata.

DE
tempore,
neque dæ
cere pote
rum later
gebatür. C
es effodit
caro scinc
Talis qui
super han
meam, & p
aduersus c
ba. Portas
mortem p
num intra
tabitur? E
itus ciuita
tus mortu
hibet ten
eius. Si ne
cere pote
tur, vtriqu
mitto ean
litas impu
imputetur
non app
bunt adu

tempore, confessionem autem pietatis, neque demones, neque vlla creatura vincere potest. Testantur martyres, quorum latera radebantur, sed fides non frangebatur. O noua rerum materies. Parietes effoditur, & thesaurus non aufertur, caro scinditur, & fides non rumpitur, Talis quippe martyrum virtus. Etenim super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Attendite diligentius verba. Portas inferi, pericula vocat, quæ mortem pariunt. Quid ergo? In infernum intrabit quisque, quando periclitabitur? Etiam. Sicut enim portæ introitus ciuitatum sunt, sic pericula, introitus mortis sunt. Et cur, inquit, non prohibet tentationes? Ut ostendat virtutem eius. Si nemo eam impugnare posset, dicere poterant, quoniam si impugnaretur, utique vinceretur. Propterea permitto eam impugnari, ut non imbecillitas impugnantium, sed fides victoriæ imputetur. Et portæ inferi. Non dixit, non appropient ei, sed, non præualebunt aduersus eam. Quid ergo? Impugnabi-

Portæ Infe
ri quæ suæ

m

gnabi-

IOANN. SLOT. GEF.

gnabitur quidem, non tamen vinci poterit. Tempestates suscipit ecclesia, sed non demergitur, iacula in eam mittuntur, sed non perforatur, machinamenta preparantur, sed turris non eliditur. Et quid dico ecclesiam? Vnum sermonem loquutus est pastor, & sicut turris immobilis perseverat. Quanti tyranni verbum hoc delere conati sunt? Sed non potuerunt. Supra petram enim fundatum erat. Considera tyrannos, reges, gladios acutos, bestiarum dentes mortem minantes, caminos, sartagine, manus ferreas, & vncos & omnia machinamenta parata. Et pharetram quidem evacuavit diabolus, sed nihil læsit ecclesiam. Portæ inferi non præualebunt adversus eam. Testatur res ipsa, testatur horum quæ fiunt ad stipulationem. Quanti impugnaverunt, & nemo prævaluit? Et impugnatores quidem taciturnitati & obliuioni dati sunt, Ecclesia autem quotidie virtutibus augmentatur. Vbi nunc Claudius, vbi Augustus, vbi Nero, vbi Tyberius? nomina sunt nuda, horum autem nemo nec vlla horum mentio.

DE V
tio. Et qu
deo & me
autem cla

ET OR
Quo
clesiam co
instructi,
affliction
gitatum, s
fornaces,
dentes, m
innumera
dictis me
Atque hæ
rumetiam
uile quo
nia, vel
pernitios
dò cum c
ti cum co
sticis, an
tur. Nihil
siam, ac n
q; id sanè
ipsis stati

tio. Et quia ecclesiam impugnarunt, i-
deo & memoriam perdiderunt, ecclesia
autem clarior resplendet.

CAPVT VII.

ET oratione 2. aduersus Iudæos:
Quot bella, inquit, aduersus ec-
clesiam concitata sunt, quot exercitus
instructi, quot arma mota, quod non
afflictionum & vindictæ genus exco-
gitatum, sartagine, catapultâ, lebetes,
fornaces, lacus & præcipitia, bestiarum
dentes, maria & proscriptiones, aliaque
innumera tormentorum genera neque
dictis memoranda, neque factis toleranda?
Atque hæc non tantum ab extraneis, ve-
rum etiam à nostris domesticis. Nam ci-
uile quoddam bellum occupat om-
nia, vel quouis potius ciuili bello
pernitiosius. Neque enim ciues mo-
do cum ciuibus, verum etiam cogna-
ti cum cognatis, domestici cum dome-
sticis, amici cum amicis conflictaban-
tur. Nihil tamen horum dissoluit eccle-
siam, ac ne inferiorè quidē reddidit. At
quod id sanè mirum & incredibile, quod hæc in
ipsis statim primordijs mota sunt. Nam

*Ecclesie
ciuile bello
non
potuit illam
euertere.*

IOANN. SLOT. GEF.

si tum irruisset hæc acerba, posteaquã
iam radices egerat, & per omnes mun-
di partes plantatum esset Euangelium,
haud perinde fuisset admirandum non
fuisse subuersam ecclesiam. Cæterum
cum ipso doctrinæ exordio nuper iacto
fidei semine, teneris etiamnum audito-
rum mentibus, tot procellæ bellorum
eruperint, res nostras non solum nulla
ex parte fuisse diminutas, verum etiam
multam accessionem adiunctam fuisse,
hoc nimirum superat omne miraculũ.
Ne quis autem dicere possit, quòd nunc
Ecclesia ob pacem à regibus præbitam
constabilita sit, cum esset minor, quum
videretur imbecillior, tunc illam oppu-
gnari permisit, vti cognoscas etiã, quòd
nunc in tuto est, non acceptum esse fe-
rendum paci, quam præstant reges, sed
à potentia Dei proficisci. Id quo magis
cognoscas esse verum, reputa tecum quã
multi conati sint apud Græcos opinio-
nes nouas, ac peregrinas viuendi ratio-
nes inducere, velut Zenon, Plato, Socra-
tes, Diagoras, Pythagoras, alijque innu-
meri, tamen adeò non vicerunt, vt plo-
risq;

DE
risq; ne
Christus
vitæ for-
tum terr-

ETi
Ch
cet mare
mouere,
ctus, nau
post pau
stimulum
retundes,
bis, nequ
amplius a
metipso
extenuat
nihil fort
ponit, vi
nim, vel u
ferre. Ho
se vinctes,
cere null
qui est or
mur dom
sumus? D

risq; ne de nomine quidem sint noti. Christus autem non modò præscripsit vitæ formam, verùm etiam hanc per totum terrarum orbem plantauit.

CAPVT VIII.

ET in homilia, cum de expulsiōe Chrysofomi ageretur: Infaniam licet mare (inquit) petram non potest cōmouere, insurgant quantumlibet fluctus, nauis Iesu obrui non potest. Et post pauca: Durum tibi erit aduersum stimulum calcitrare, quia non stimulū retundes, sed pedes calcitrans vulnerabis, neque fluctus qui saxo illiduntur, amplius aliquid proficient, quàm vt semetiplos fracti dissoluant, & in spumas extenuati depercant. Christi ecclesia nihil fortius, si quis eam impugnare proponit, vires atterat necesse est, tale est enim, velut si cælo bellum meditetur inferre. Homini si bellum inferas, fortasse vices, at fortè vinceris, ecclesiā vincere nulla vis poterit. Deus est ecclesia, qui est omnibus fortior. Aut æmulamur dominum. Nunquid fortiores illo sumus? Deus fundauit hoc, quod labem 3 facta-

IOANN. SLOT. GEF

**Ecclesiam
tremētē
deus cōfir-
mat.**

Luc. 21,

Matt. 16

**Ecclesia
fulget su-
per splen-
dorem so-
lis.**

factare conaris. Aut experiri vis po-
tentiam domini? Ipse est qui respi-
cit super terrā, & facit eam tremere,
& iterum qui iubet, & tremor eius soli-
datur. Aut non vidisti trementem ciui-
tatem tuā, quoties stare fecit? Multo ma-
gis ecclesiam suam tremētē poterit cō-
firmare. Fortior enim ecclesia multo
quàm terra, imò & fortior cælo. Cælū
& terra transibunt, verba autem mea
non transibunt. Quę verba? Tūc Pe-
trus, & super hanc petram ædificabo ec-
clesiam meam, & portę inferi non præ-
ualebunt in eam. Quòd si non credis ver-
bo & rebus ipsis, operibus crede. Quan-
ti tyranni aggressi sunt impugnare ec-
clesiam Dei, quanta tormenta, quantas
cruces adhibuerunt, ignes, fornaces,
feras, bestias, gladios intendentes, &
nihil agere potuerunt? Vbi nunc sunt
illi qui hæc fecerunt, & vbi illi qui hæc
fortiter pertulerunt? Nunc ij æternis
pœnis premuntur, & isti æternis gau-
dijs eriguntur. Fulget enim ecclesia su-
per splendorem solis, & persecuto-
res eius perpetuis tenebris contegun-
tur.

DE V
tur. Non
foli erant
vbi orbis
multitud
ci? Cælun
tò, charic
lum. Non
sed propt
quanta: In
mota est &
corruit ci
diabole ec
re, qui tre
mè valuis
fia, sed in
fortes, qu
ro, sed fid
titudine
re non po
bi fecerin
ingressa e
immatur
cū latera
uere non
ro in torn
fecit. Cor

tur. Non legis scriptum, quia undecim
 soli erant, & vinci non potuerunt? Nunc
 vbi orbis tetrarum repletus est piorum
 multitudine, quomodo poterunt vin-
 ci? Cælum & terra transibunt, & meri-
 to, charior enim ecclesia Dei quàm cælum.
 Non enim ecclesia propter cælum,
 sed propter ecclesiam cælum. Et post ali-
 quanta: Intuemini ergo quomodo com-
 mota est & contremuit terra, & tñ non
 corruiat ciuitas. Quomodo impurissime
 diabole ecclesiam te putas posse dei-
 cere, qui trementes parietes dei-
 cere minime valuisti? Non est in parietibus eccle-
 sia, sed in multitudine piorum. Ecce quomodo
 fortes, quàm immobiles statis, non fer-
 ro, sed fide vinciti. Et quid de tanta mul-
 tudine loquor? Vnum fidelem vince ^{ecclesiam}
 re non potes. O diabole, nescis quæ ti- ^{quomodo vince}
 bi fecerint martyres? Quomodo frequenter ^{diabolus,}
 ingressa est puella ætate tenera, annis ^{cum plerumque}
 immatura, & inuenta est fortior ferro, ^{que tene-}
 cū latera eius scinderes, fidem tñ eius mo- ^{ra puellam}
 uere non posses. Defecit frequenter ca- ^{non potu-}
 ro in tormentis, & robur fidei non de- ^{erit supe-}
 fecit. Consumptum est corpus, & mens

IOANN. SLOT. GEF,
non potuit inclinari. Interijt substan-
tia, & perstitit patientia. Si ergo frequē-
ter ab vna puella victus es, quomodo
speras tantæ huius & tam fidelis multi-
tudinis fidem te posse euincere? Non au-
dis domini vocem dicentis, Quia vbi
duo aut tres sunt congregati in nomi-
ne meo, ibi sum & ego in medio eorū?
Quid, vbi tanta fideiū multitudo est,
charitatis nexibus vineta? Et in libro,
Quòd Christus sit Deus: A die, inquit,
qua dictum est, constat ecclesia solida
& stabilis ac inuicta, florens & fulgens,
& indies magis ac magis vicens, crescēs
& plus roboris sumens, & omnibus qui
ab illo die vsque ad domini aduentum
futuri sunt præstans, vt summos inde
fructus, & ineffabilem vtilitatem cape-
re queant. Nam & qui ante nos, & qui
ante illos, & qui multo superius fuere,
cognouerunt eius virtutem, videntes
eam vexari bellis, periculis, tumultib⁹,
turbis, fluctibus & tempestatibus, & ne-
que sic submergi, vinci, superari, & ex-
tingui, sed florere, crescere, & extolli.

Caput

DE V

Sæpe
Si uen
mihi. Sup
runt pecc
tatem sua
nimè. Na
concidet
rentes adu
pingui ce
secuti fun
ter percus
ra. Alios d
nis tamer
ta. Et vt è
feramus i
iustus De
simi Ant
cutus est
& conge
facturum
dñs deus
li & inui
ipsum se
dirus vi
torment

DE VERBI DEI VIRT. 271
CAPVT IX.

SAepe itaque expugnauerunt me à psal. 128
si uentute mea, sed non potuerunt
mihi. Supra dorsum meum fabricaue-
runt peccatores, prolongauerunt iniqui-
tatem suam. Sed nunquid impunè? Mi-
nimè. Nam sequitur: Dominus iustus
concidet ceruices peccatorum, qui cur-
rentes aduersus Deum erecto collo &
pingui ceruice armati ecclesiã eius per-
secuti sunt. Nam plerosque ex eis graui-
ter percussit in hac vita pariter & futu-
ra. Alios & si fortè hìc nõ puniuit, æter-
nis tamen incendijs damnauit in alia vi-
ta. Et vt è plurimis pauca exempla pro-
feramus in medium, sic omnipotens &
iustus Deus, concidit ceruicem impijs-
simi Antiochi, eò quòd ita superbè lo-
cutus est se venturum Hierosolymam,
& congeriẽ sepulchri Iudæorum, eam
facturum. Sed qui uniuersa conspicit
dñs deus Israel, percussit eum insanabi-
li & inuisibili plaga. Vt em̃ finiuit hũc
ipsum sermonẽ, apprehedit eum dolor
dirus viscerum, & amara internorum
tormenta. Et quidem satis iustè. Quip-
m s pe

Ecclesiæ
oppugna-
tores tem-
per puniti
uerunt.

2. Macha. 9

IOANN. SLOT. GEF.

pe qui multis & nouis cruciatibus aliorum torserat viscera, licet ille nullo modo à sua malitia cessaret. Super hoc autem superbia repletus, ignem spirans animo in Iudæos, & præcipiens accelerari negotium, contigit illum impetueuntem, de curru cadere & graui corporis collisione membra vexari. Isq; qui sibi videbatur, etiam fluctibus maris imperare, supra humanum modum superbia repletus, & montium altitudines in statera appendere, nunc humiliatus ad terram, in gestatorio portabatur, manifestam Dei virtutem in semetipso contestans, ita vt de corpore impij vermes scaturirent, ac viuentes in doloribus carnes eius effluerent, odore etiam illius & fœtore, exercitus grauaretur. Et qui paulò ante sidera cæli contingere se arbitrabatur, eum nemo poterat propter intolerantiã fœtoris portare. Igitur homicida & blasphemus pessimè percussus, & vt ipse alios tractauerat, peregre in montibus, miserabili obitu victa functus est. Herodes rex, qui miserat manus, vt affligeret quosdam de Ecclesia,

Act. 12.

DE VI
fia, qui occisus
nis gladio,
tandem in
honorem I
mini, & cor
uit. Simil
rianus in A
ter fuerat p
pro insign
percussus f
expirans.
rijs eccles
hic annota
ose interm
lici progre
superabili
contenti.

PRoin
mo 9
men oculi
onẽ peccat
aptari, q̄ p
tandẽ cor
vel hic vel
tribution

fia, qui occidit Iacobum fratrem Ioan-
 nis gladio, & Petrum misit in carcerem,
 tandem in Cæsarea, cum non dedisset
 honorem Deo, percussit eū angelus do-
 mini, & consumptus à vermibus expira-
 uit. Simili modo Honoricus rex Ar-
 rianus in Aphrica, q̄ catholicos graui-
 ter fuerat persecut⁹, extinctus est. Nam
 pro insigni in sanctos impietate, à Deo
 percussus scætet vermibus miserabiliter
 expirans. Possemus plurima ex histo-
 rijs ecclesiasticis eiusmodi exempla
 hic annotare, sed breuitatis gratia studi-
 ose intermittimus, hæc de virtute & fe-
 lici progressu verbi Dei, & ecclesiæ in-
 superabili ac inuicta potentia scripsisse
 contenti.

CAPV TX.

PRoinde non ineptè, quod in psal-
 mo 90. de iusto dicitur: Verunta-
 men oculis tuis cōsiderabis, & retributi-
 onē peccatorū videbis, Ecclesiæ potest
 aptari, q̄ per tentationes varias probata,
 tandē coronatur, ipsis persecutionibus
 vel hic vel in futurum damnatis, & re-
 tributionem peccatorum, suorum re-
 cipien-

IOANN. SLOT. GEF,

ipientibus. Cæterum propter vicinitatem argumenti, placuit hic subijcere quædam ex opere quodam imperfecto in Matthæum quod habetur inter opera S. Ioannis Chrysoctomi Ex cap. 7. Homilia 20. Omnis qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam super petram. Frequenter miramur, quod homines, aut promissionibus flexi, aut terroribus fracti, aut persuasionibus falsorum doctorum circumuenti, relinquunt fidei veritatem, & ad mendaciũ infidelitatis transmigrant. Quod si vel hanc vnam sententiã Christi caute intelligerem, & recordaremur, nunquam de perditione talium hominum at apud Christum qui nunquam stetit in Christo? aut quomodo teneat eum veritas, qui nũquam tenuit veritatem? aut quomodo seruet eum iustitia, qui iustitiam non seruauit? Omnis qui audit verba mea hæc, & facit ea. Quæ verba? Quæ superius dixit. Vt qui vult esse Christianus verus, non solum non occi-

Non esse
miradum
si mali dis-
cedant.

DE VE
dat, sed nec
lũm non pe
lũm non fo
oculum cor
cutiat, sed n
solum alien
ti dimittat
diligat, sed
nas faciat, n
onibus in st
um, ieiunia
non iudice
sed suæ infi
noscat, non
margaritas
tat, quærat
autem à fal
libus ædific
poteat fieri
tionibus ca
percussus t
nullius ius
Quis ista c
mus Deum
tem illis pr
quibus ius

dat, sed nec irascatur sine causa, non solum non periuret, sed nec iuret, non solum non fornicetur, sed nec vsque ad oculum concupiscat, non solum non percutiat, sed nec percussus repercutiat, non solum aliena non tollat, sed etiam cogēti dimittat, non solum amicos sincere diligat, sed etiam inimicos. Eleemosynas faciat, non coram hominibus, orationibus instet intrans in cubiculum suum, ieiunia celebret, non cum tristitia, non iudicet fratrem suum peccantem, sed suae infirmitatis consideratione ignoscat, non det sanctum canibus, neque margaritas suas mittat ante porcos. Petat, quærat, pulset, vt accipiat. Attendat autem à falsis prophetis. Qui ergo se talibus ædificauerit mandatis, quomodo potest fieri, vt aliquando fractus tentationibus cadat? Aut econtrà quomodo percussus tentationibus stabit, qui se nullius iustitiæ fundamento ligauit? Quis ista custodiuit & cecidit? Culpa-
mus Deum, quia non custodiuit. Si autem illis præualet fortitudo diaboli, in quibus iustitia Christi non inuenitur,

ma-

IOANN. SLOT. GEF.

Christus
vir sapiens
ædificauit
domum
supra pe-
tram.

Matt. 16

Diabolus
vir stultus

Hier. 17
Diaboli
domus æ-
dificata è
super are-
nam.

magis illorū perditione laudandus est
Deus, quam culpandus, quia hi soli pe-
reunt, qui mandata Christi contēnūt.
Similabo eum viro sapienti. Non di-
xit, Aestimabo eum virum sapientem,
sed similabo eum viro sapienti. Ergo
alter est qui simulatur, alter est vir cui
simulatur. Ergo qui simulatur, est ho-
mo, cui autem simulatur Christus. Chri-
stus enim sapiens est vir, qui ædificauit
domum suā, id est, ecclesiam, supra pe-
tram, id est, supra fortitudinē fidei. Nā
& fortitudo fidei petra dicitur, propter
quā Simon Petrus dictus est, ad quā di-
cit Deus: Tu es Petrus, & super hanc pe-
tram ædificabo ecclesiā meam, & portæ
infernī non præualebunt aduersus eam.
Quis est vir stultus? Diabolus, de quo
dicit Hieremias: Clamauit perdix, con-
gregauit filios quos non genuit, fecit
diuitias suas, nō cum iudicio, in medio
dierum derelinquet eas, & in finem e-
rit stultus. Iste ergo diabolus insipiens
vir, ædificauit domum suam sup arenā.
Domus enim eius ante Christū fuerunt
omnes gentes. Sicut enim sancti, do-
mus

DE VI

mus facti su-
m sunt in
super arena
tiam infide
dei dicitur
fidelitatis a
latria, quæ
ras semper
arenam, id
ac infideles
dicuntur, nō
dem fru
lis manet. D
vnita est, &
autem gran
adhærent ad
infideles, q
sunt vniti, n
per diuersa
us quidem
et dogmata
cent, quæ f
Eo modo
nunquam f
tot sententi
renæ asim

DE VERBI DEI VIR. 274.

mus facti sunt Christi, ita & impij domus sunt inimici. Aedificati aut fuerunt super arenam, id est, super inconstantiam infidelitatis. Si enim constantia dei dicitur petra, recte & inconstantia infidelitatis arena vocatur, id est, idololatria, quæ per varias idolorum culturas semper dispersa est. Aut certe super arenam, id est, super carnales homines ac infideles. Ideo tales homines arena dicuntur, non terra, quoniam terra quidem fructum facit, arena autem sterilis manet. Deinde, quia terra quidem vnita est, & in seipsam constricta, arena autem grana non conueniunt sibi, nec adhærent adinuicem, sic et sunt omnes infideles, qui sub diabolo sunt, non sunt vniti, nec vnum sapiunt, sed sunt per diuersas opiniones dispersi, et alius quidem sic dicit, alius autem sic. Sic et dogmata Philosophorum nos docent, quæ sunt contraria sibi semper. Eo modo perfidia hæreticorum, qui nunquam sapiunt vnum, sed quot sunt tot sententias habent. Propter quod arena assimilatur ois diaboli populus.

Popu-

Arenæ assimilantur omnes infideles & hæretici.

IOAN. SLOTT. GEF.

**Catholici
assimilan-
tur lapidi.**

**Pluuia do-
ctrinam si-
gnificat.
Elaig.**

**Nubes pro-
phetas &
Apostolos
designant**

Pla. 17

Populus autem Dei, non solum vnitus est, quasi terra, quæ quamuis compacta sit, tamen solubilis est, sed est sicut lapis constrictus & indissolubilis. Tertio quia diaboli populus, non numerabilis est, sicut arena, Dei autem ex multis vocatis pauci electi. Pluuia autem est doctrina, quia sicut pluuia irrigat terram, vt proferat fructum, sic doctrina hominem irrigat, vt iustitiam operetur. Sicut dicit Deus per Esaiam, de tollenda à Iudæis doctrina: Et mandabo (inquit) nubibus, ne pluant super eam pluuiam. Nubes enim dicuntur Prophetæ & apostoli, quia sicut nubes baiulant pluuia, & effundunt eam super terram, sic & Prophetæ & apostoli, accipiunt verba à deo, & effundunt super rationalem terram. Sunt autem nubes, quæ à spiritu sancto excitantur, & sunt nubes, quæ à spiritu potestatis aeris, sicut dicit Propheta: Tenebrosa aqua in nubibus aeris. Nubes enim quæ à spiritu sancto excitantur, candidam baiulant aquam, id est, veram & sanctam doctrinam. Quæ autem à spiritu potestatis aeris, tenebrosam baiulant

DE
iulant aquam doctrinam sed tenebrosam qui suscipit te quidem qui intra parte autem virtutum, in sensibus ducunt ad rerum. Pluuia soluere, vt vrgere, Sic sua doctrinae ununt hominum suasionibus intrat in cunctis inuisibilitate eius eorum lit. Sic & doctrinam iustitiam & rationalem sanctus vult prosperantur acquirunt non est po-

iulant aquam, id est, falsam & impi-
 am doctrinam, quæ non illuminat
 sed tenebrescere facit mentes eorum,
 qui suscipiunt eam. Venti autem ex par-
 te quidem mala, sunt immundi spiritus,
 qui intra præcordia hominum flant. Ex
 parte autem bona, spiritus diuersarum
 virtutum, vel angeli qui inuisibiliter
 in sensibus hominum operantur & ad-
 ducunt ad bona. Et vide proprietatem
 rerum. Pluuiæ proprium est mollire &
 soluere, ventorum autem cum virtute
 urgere, Sic ergo impiorum nubes falsa
 sua doctrina & promissionibus molli-
 unt homines, & blandimentis & per-
 suasionibus soluunt, diabolus autem
 intrat in corda eorum, quasi ventus, &
 inuisibiliter urget consentire menda-
 cijs eorum, vel in cætera peccata cõpel-
 lit. Sic & in parte bona sanctæ nubes do-
 ctrinam iustitię persuadent hominibus
 & rationabiliter placant, spiritus autem
 sanctus vel angeli, quasi prosperi venti
 prosperantes in cordibus, faciunt homi-
 nes acquiescere veritati. Sicut enim
 non est possibile, vt ex sola pluuiam fru-

Venti an-
 gelos signi-
 ficant.

Flumina
doctores
intelligun-
tur.

IOANN. SLOT. GEF

Ædificet terra, nisi flauerit super eam
ventus, sic non est possibile, vt sola do-
ctrina corrigat hominem, nisi coope-
ratus fuerit spiritus sanctus in corde
ipsius. Flumina autem sunt, ex parte
quidem mala, homines immundo spi-
ritu pleni, & in verbo structi, quales
sunt Philosophi dogmatum diuerso-
rum, Oratores, Grammatici, cæteri que
non secundum DEVM sapientes, de
quorum ventre eunt flumina aquæ
mortuæ. Ex parte autem bona, Euan-
gelistæ, doctores populi, cæteri que sa-
pientes secundum Deum, de quorum
ventre exeunt flumina aquæ viuæ. Ec-
clesiam ergo, quam Christus vir sapi-
ens super petram ædificauit, neque
pluuia mendacis doctrinæ corrumpit,
neque diabolicus ventus impellit, ne-
que violentorum fluminum impe-
tus mouet. Nam & si humiliatur
Ecclesia propter tentatio-
nem, tamen perire non
potest propter fi-
dem Christi.

Caput

DE

NE
de
quam Ch
non omni
israhelita
ni dicunt
rum enim
mina. Di
dominus
iniquitat
mini. Erg
ille est Ch
nomē Ch
petram fi
mum aut
sibi super
& oēs im
scendit p
pheticas,
venti, id
li, qui in
dem veri
na. i. quat
entes, & i

Nec est contrarium, quod quidam Ecclesiam
 de ecclesia cadunt, illi enim nunquam
 Christiani fuerunt. Sicut enim non omnes
 qui sunt in israhel, hi sunt israhelite,
 sic non omnes qui Christiani dicuntur,
 sunt & Christi. Christianorum enim
 opera sunt aspicienda, non nomina.
 Dicit enim apostolus: Cognouit dominus
 qui sunt ipsius, & discedat ab iniquitate
 omnis qui inuocat nomē domini. Ergo
 qui discedit ab iniquitate, ille est Christi,
 non qui vacuē nominat nomē Christi.
 Illi enim tales, nec supra petram fidei
 erāt ædificati. Aduersus domum autem,
 quā ædificauerat stultus sibi super arenā,
 id est, aduersus gētiles & oēs impios,
 qui sunt diaboli domus, descendit pluuia,
 id est, ueritatis doctrina, prophetica,
 & apostolica nubes, flauerunt venti,
 id est, gratiæ spirituales, aut angeli,
 qui inuisibiliter operātes hoīes ad fidem
 ueritatis inclinant, uenerūt flumina,
 id est, quatuor euāgelistæ, aut ceteri
 sapientes, & impegerūt in domū illā & sic
 cecidit.

2. Tim. 2

 Domus di
 aboli quo
 modo sic
 subuersa.

n 2 cidit

IOAN. SLOT. GEF.
cidit domus Diaboli, & spiritualibus
instrumentis, erecta est domus Chri-
sto.&c.

CAPVT XII.

EX cap. 8. homilia. 23. In illo tem-
pore, ascendente Iesu in nauicu-
lam, secuti sunt eum discipuli eius &c.
Secundum allegoricam rationem quæ
in his omnibus figura monstrata sit, so-
licitè debemus intelligere. Quærendū
enim est, quid hæc nauis iuxta spiritua-
lem rationē intelligi debeat, vel quod
hoc mare, vel qui insurgentes fluctus,
qui venti, qui hos fluctus cōcitant, qui
etiam somnus domini, vel quæ hæc in-
crepatio domini in ventos, & quæ ista
restituta tranquillitas, vel que digna ad-
miratio nauigantium. Et non dubium
est nauem istam Ecclesiam figurasse, se-
cundum quod per Salomonē de ea spi-
ritus sanctus loquitur, dicens: Facta est
tanquam nauis mercatura longinqua,
id est, Ecclesia, quæ nauigantibus apo-
stolis, gubernante domino, flante spiri-
tu sancto, prædicationis verbo ubiq; dis-
currit, portans secum magnum & inæ-
stima

Ecclesia fi-
gurata per
nauem.
Prou. 31.

DE V
stimabile
minum,
sanguine
lio quoda
dicendo
lagizanti
dens cou
renam eff
cūdum q
dicens: N
lis est: Ma
à diuersis
bus, velu
De quo s
num & sp
non est n
magnis, &
illudendu
tudinem
Venti aut
mundi sp
nafragi
tentation
seuiunt.
nauitunc
onem fic

estimabile pretium, quo omne genus hominum, vel potius totum mundum in sanguine Christi mercata est. De quo alio quodam loco idem Salomon retulit dicendo inter cetera, vestigiū navis pelagizantibus inueniri non posse, ostendens conuersationem ecclesiæ, non terrenam esse vel seculi, sed cœlestem, secundum quod sanctus Apostolus refert, dicens: Nostra autē conuersatio in cœlis est: Mare seculum intelligitur, quod à diuersis peccatis, & varijs tentationibus, velut quibusdam fluctibus estuat. De quo scriptū legimus: Hoc mare magnum & spatiosum, illic reptilia quorū non est numerus. Animalia pusilla cum magnis, & draco iste quem formasti ad illudendum ei. Et iterum: Veni in altitudinem maris, & tēpestas demersit me. Venti autem nequitix spirituales, & imundi spiritus intelliguntur, qui ad naufragium ecclesię per diuersas seculi tentationes, velut per fluctus maris desequiunt. Dormire verò dominus in hac nauī tunc intelligitur, cum ad probationem fidei, ecclesiam suam pressuris

Sapient. 5

Phil. 3

Psal. 103.

Venti designāt imundos spiritus.
Dormire quando Christus dicatur in & ecclesia.

IOANN. SLOT. GEF.

& persecutionibus mundi istius tentari permittit. Oratio verò discipulorum, & excitantium dominum & auxilium implorantium vt liberarentur, preces sanctorum omnium ostenduntur, qui orta tempestate persecutionis, sæuiente diabolo & angelis eius, deuota fide ac iugi oratione, patientiam domini velut de somno excitant, vt misericordiæ suæ auxilio, per timorem humanæ infirmitatis, periclitantibus subuenire dignetur, quo increpatis ventis, immundis scilicet spiritibus, qui autores sunt persecutionis, & mitigata omni seculi tempestate, Ecclesiam suam in pace & tranquillitate restituat in admiratione verò eorum qui in nauiculant, qui post tranquillitatem factam Dei filium confitentur, omnium credentium persona & fides ostensa est, qui in Ecclesia constituti, prius orationibus dominum excitantes, reddita sibi pace, verè dominum ac defensorem Ecclesiæ suæ, Dei filium confitentur. Quod factum statim in Actis Apostolorum, post Hærodis persecutionem & Iudæo-

DE
Iudæo
gnosci
ne inin
te labo
stibus
potest,
torem.
di, inte
gloriæ
firma &
gat eni
fœlici
bens D
miges,
rum en
re cruc
suspéd
tum pa
næ dec
uis per
tiones
culi na
culi na
corum
fiæ ve
iudicij

Iudæorum, à sanctis pro Ecclesia recognoscimus. Vnde & quamuis infestatione inimici ecclesia, vel seculi tempestate laboret, quibusuis tentationum fluctibus pulsetur, naufragium facere non potest, quia filium Dei habet gubernatorem. Inter ipsos enim turbines mundi, inter ipsas seculi persecutiones, plus gloriæ ac virtutis acquirit, dum in fide firma & indissolubili permanet. Navigat enim instructa fidei gubernaculo, felici cursu per huius seculi mare, habens Deum gubernatorem, angelos remiges, portans choros omnium sanctorum erecta in medio ipsa salutari arbore crucis, in qua Euangelicæ fidei vela suspēdens, stante spiritu sancto, ad portum paradisi & securitatē quietis æternæ deducitur. Et hæc quidem navis, quæ per hoc tempus vitæ, per has tentationes seculi nauiget, non est tamen seculi navis, sed Dei. Est enim & alia seculi navis, non Dei, collectio hæreticorum, quæ sibi huius nomen Ecclesiæ vendicat. Aduersum quam diem iudicij futurum Esaias manifestè declarat

Ecclesia
naufragiū
nō potest
facere.

Hæretico-
rum colle-
ctio navis
est huius
seculi.

IOANN. SLOT. GEF.

Esaiæ 2,

Esaiæ 5,

declarat dicens: Dies (inquit) dominus
sabaoth, aduersus omnem contumelio-
sum et superbum. Et post aliquantulū
ait: Et aduersus omnem nauem maris,
id est, omnem Ecclesiam hæreticorum,
De qua alibi idem Esaias retulit: Diru-
pti sunt (inquit) funes tui, inclinauit ma-
lus, neq; depressa sunt aut etiam laxata
vela tua. Nauem verò hanc maris esse
dixit, quia huiusmodi ecclesia, non Dei
est, sed seculi, quæ licet habere in se præ-
dicationem dominicæ crucis videatur,
inualidam tamen hanc arborem eius o-
stendit, quia ubi non est veritas fidei, in-
firma crucis assertio est. Vnde inclinata
et laxata vela eius sunt ostensa, quòd nul-
lo flatu sancti spiritus diriguntur. Et
ideo huiusmodi nauis, id est, ecclesia hæ-
reticorum, amisso veræ fidei guberna-
culo, dominatibus aduersis spiritibus,
in naufragium mortis æternæ demergi-
tur, quæ gubernari à Christo domino
non meretur, qui est benedictus in se-
cula seculorum, Amen

FINIS.

F. IO
TAN
Theol
verb
lo

solūm c
stament
sanctas
definiti
definiti
bum D
taxat sac
demanc
sum fur
superq;